

Fietsroute De stad uit, de hei op

Bertus Boivin en Melle Buruma

Als je vanuit Assen gaat fietsen, ben je snel geneigd richting Drentsche Aa te gaan. Deze keer gaan we helemaal de andere kant op, zuidwaarts dus. Deze route brengt je langs drie prachtige heidevelden. Je komt door vijf kleine dorpen met middeleeuwse roots. De route gaat bijna helemaal over fietspaden en rustige weggetjes. Onderweg kun je de prachtige omgeving dan ook ongestoord in je opnemen.

Informatie over de fietsroute

Lengte route 37 km

Startlocatie: Parkeerplaats Stadsbroek bij Duurzaamheidscentrum Assen. Volg borden Stadsbroek / De Bonte Weaver.

[Routebeschrijving via Google](#)

Gps-coördinaten

52° 59' 06.1" N 6° 32' 31.7" E

Openbaar vervoer

Zie www.9292ov.nl of bel (0900) 9292.

Fietsverhuur

Fiets huren bij NS-station Assen.

Karakter route

Het grootste deel van de route gaat over fietspaden, een deel over rustige landweggetjes. Sintelweg bij Oranje [4] en zandpad door Asserbos [17] goed begaanbaar.

.....

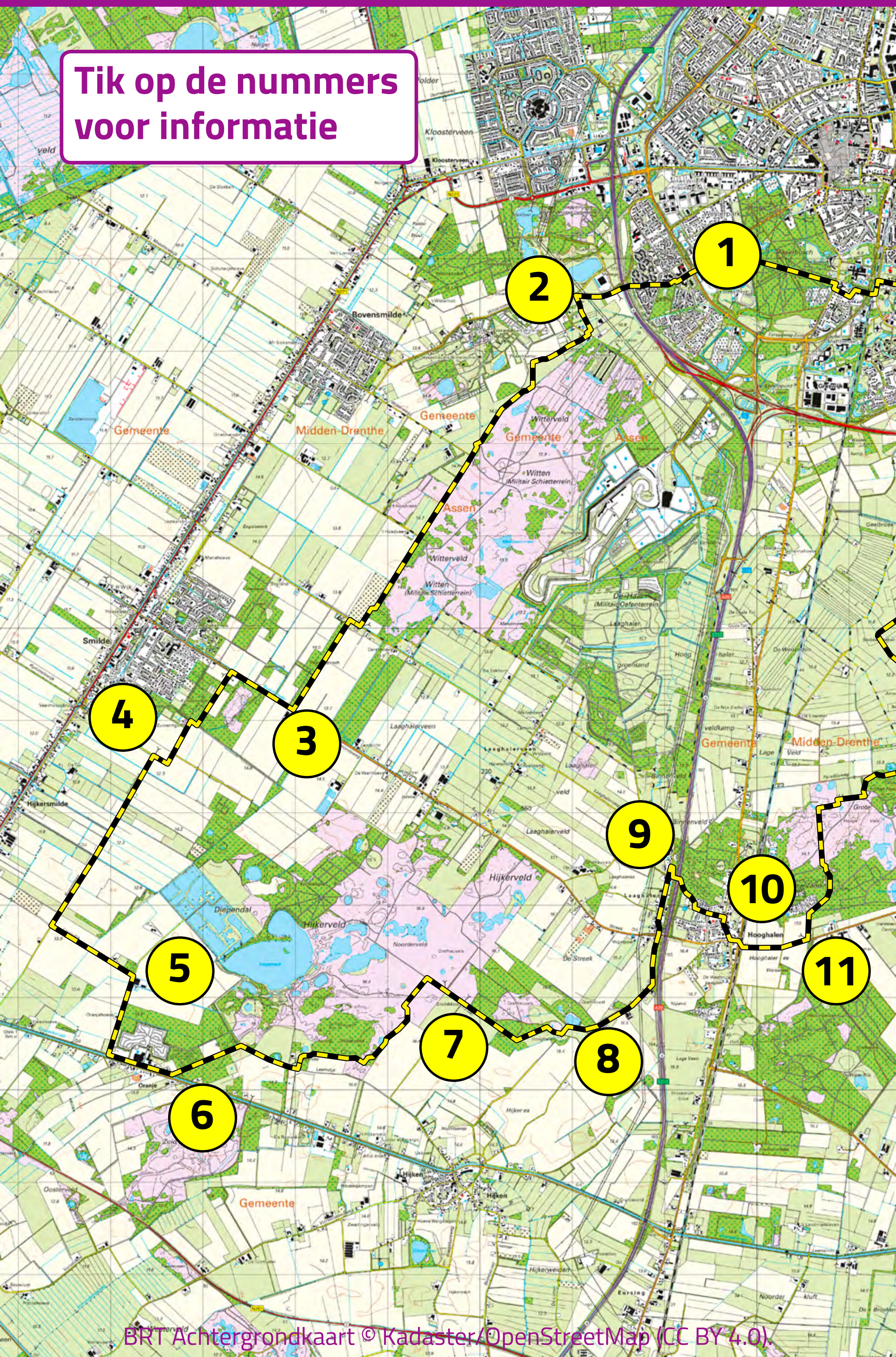
Deze pdf werkt het beste in Acrobat Reader of ibooks. Wilt u de pdf printen kies dan in Acrobat > meerdere > 4 pagina's per vel.

Audiotour (10 min)

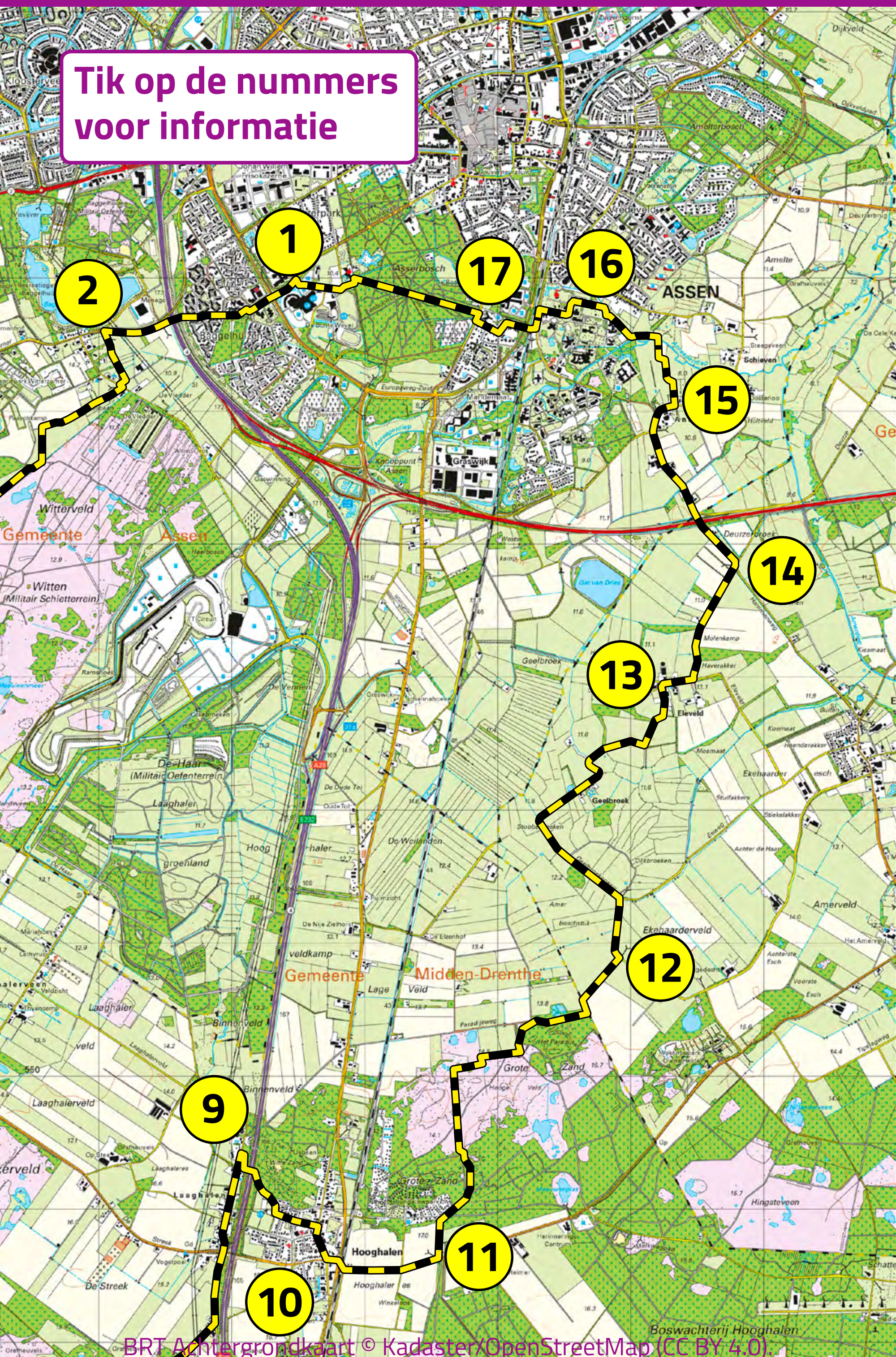
De stad uit, de hei op 1 t/m 11

Tik op de nummers voor informatie

De stad uit, de hei op 11 t/m 17

Tik op de nummers voor informatie

BRT Achtergrondkaart © Kadaster/OpenStreetMap (CC BY 4.0).

1 **Richting Witten**

kaart

- Vanaf parkeerplaats Stadsbroek richting doorgaande weg. Via fietspad oversteken naar fietspad overkant.
- LA door tunnel. Na tunnel fietspad RD, Twee keer weg oversteken. Op driesprong fietspaden LA. Na weg fietspad RD. Na tunnel RD.

Het gebied rond Assen lag op de grens van zand en veen. In de loop van de middeleeuwen werden de hogere delen ontgonnen en ontstonden er stuk of tien dorpen. Een daarvan is Witten. Het dorp werd in 1294 voor het eerst vermeld. Witten telde op dat moment al negen erven en was daarmee het grootste dorp in de buurt.

Witten is ouder dan Assen. De stad is in 1259 ontstaan als een Cisterciënzer klooster aan een van de loopjes die richting Anreeperdiep stroomden. Op een plek van het klooster waren voor de bouw waarschijnlijk al twee erven. Na [2] ligt rechts van het fietspad de oudste bewoningsas van Witten. Een van de boerderijen achter de heg heeft gebinten die gedateerd konden worden op 1487.

2 Witterveld

kaart

- Einde viaduct fietspad LA. Einde fietspad LA en RA fietspad vervolgen.
- Einde fietspad RA en LA fietspad vervolgen.

Het eerste heideterrein waar je langs komt, is het Witterveld. Je mag er niet op, want het is als schietbaan in gebruik bij het Nederlandse leger. De schietbaan zelf is relatief klein, maar vrijwel het hele 480 hectare grote Witterveld

dient als veiligheidszone. In die betrekkelijke rust heeft het gebied zich kunnen ontwikkelen en hoort het als Natura 2000-gebied tot de top van onze natuurterreinen. Belangrijkste reden voor die status is de aanwezigheid van levend hoogveen. Hier was als een van hele weinige gebieden in Nederland nog sprake van spontane veenvorming. Vlakbij dit stuk hoogveen ligt een zeldzaam berkenbroekbos. Dat het Witterveld en zijn unieke natuur er nog zijn, lijkt overigens meer geluk dan wijsheid. In de negentiende eeuw waren hier net als overal elders ook plannen om het veld te vervenen en ontginnen, maar de gemeente Assen besloot anders. Het toenmalige ministerie van Oorlog zocht een geschikte vestigingsplaats voor nieuwe kazernes voor het Eerste Regiment Infanterie.

Om die extra werkgelegenheid binnen te halen bood Assen het leger gratis een schietterrein in bruikleen aan en de gemeente kocht in 1891 het Witterveld voor een bedrag van bijna 50 duizend gulden en de kazernes kwamen naar Assen. Inmiddels is Defensie zelf alweer een aantal jaren eigenaar van het Witterveld.

3 **Suermondsweg**

kaart

- Einde fietspad overkant weg fietspad RA. Voorbij tennisbaan fietspad LA.
- Einde fietspad asfaltweg vervolgen. Op driesprong RD.

4 **Boerenlaan**

kaart

- Na haakse bocht op driesprong LA.
- Na 2 km vóór ronde mestopslagtank sintelweg LA.

De weg waar je langs fietst, heet de Boerenlaan. Het is een modern agrarisch landschap ontstaan nadat de turf in Smilde de grond uit was. Hier en daar zie je dat er ook nieuwe gewassen als lelies verbouwd worden. Vanuit het milieu zijn er nogal wat vraagtekens bij te zetten vanwege het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

5 Vogelkijkhut Diependal

kaart

- Einde sintelweg RA. Einde weg bij kanaal LA. Bij brug weg RD vervolgen en vervolgens fietspad nemen.

Hier kun je even LA naar de vogelkijkhut van Het Drentse Landschap aan de rand van het vogelreservaat Diependal. Dat zijn de voormalige vloeivelden van de aardappelmeelfabriek Oranje. In de vogelkijkhut kun je het vogelleven op de plas in alle rust observeren.

6 Richting Hijkerveld

kaart

- Fietspad buigt van kanaaldijk af en kronkelt door het bos.
- Op driesprong fietspaden RD. Op het veld op driesprong RD naar schaapskooi.

Als tweede heideveld onderweg kom je over het Hijkerveld, sinds 1986 in eigendom van Het Drentse Landschap. Destijds lukte het de stichting om met forse steun van Rijk en provincie het 587 hectare grote Hijkerveld van verzekeraar Amev aan te kopen. Daarmee is het nog steeds de grootste aankoop in één keer in Drenthe door een natuurbeschermingsorganisatie. Inmiddels heeft Het Drentse Landschap tussen Laaghalen en Hijken zo'n 1030 hectare in eigendom en beheer.

Een deel van het bos na [6] op weg naar het Hijkerveld heeft Het Drentse Landschap indertijd aangeplant als compensatie voor de bomen die gekapt moesten worden om het Hijkerveld de weidsheid van vroeger te kunnen teruggeven.

7 Schaapskudde

kaart

- Bij schaapskooi fietspad RD. Bij huis Landgoed Hooghalen fietspad LA.

Wellicht zie je op het veld herder Freerk Heuker van Het Drentse Landschap met zijn kudde Schoonebeker heideschapen. Bij de schaapskooi moet je in elk geval even een kijkje nemen. Je vindt er ook informatie over waar de kudde die dag is en wanneer ze terugkomen bij de schaapskooi. Achter de schaapskooi staat een klein informatiecentrum van Het Drentse Landschap. In de nieuwe woning ernaast woont de schaapherder vlakbij zijn kudde.

8 Hijkerweg

kaart

- Einde fietspad op doorgaande weg LA.
- Op kruispunt bij viaduct RD.

In 1217 dook de naam 'Hale' voor de eerste keer in de geschiedenis op. In dat jaar was er sprake van een 'domus' ofwel een belangrijk huis in het dorp. Halen moet al enkele eeuwen eerder ontstaan zijn op een zandrug die sterk

afdaalde naar het noorden en het westen. Feitelijk bestond Halen vanaf het begin uit een hoger en een lager gelegen buurtje. Je fietst hier eerst door Laaghalen. Hier aan de Boermarkeweg staat de oudste boerderij van het dorp (huisnr. 11). Het monument stamt deels uit de eerste helft van de achttiende eeuw. Na het viaduct kom je in Hooghalen.

9 Laaghalen

kaart

- 700 m RA richting KP 03. Einde fietspad RA. Haakse bocht naar links, De Drift. Steeds RD tot eind straat.

Na het viaduct over de A28 kom je langs het kleine terrein Het Witte Zand dat eigendom is Het Drentse Landschap. Centraal op het terrein ligt een kleine zandverstuiving.

10 Hooghalen - Kamp Westerbork

- Einde straat RA. Einde Hoofdstraat LA naar fietspad. Doorgaande weg bij rotonde en spoorwegovergang oversteken. Fietspad vervolgen.

Als je bij [11] niet linksaf gaat, maar even een stukje rechtdoor fietst kun je een bezoek brengen aan het [Herinneringscentrum Kamp Westerbork](#). In de Tweede Wereldoorlog zijn meer dan 100.000 mensen uit het Kamp weggevoerd richting Duitsland. Slechts een heel klein deel van hen overleefde de kampen. Na [11] passeer je in het bos bij de zwarte rechtopstaande spoorbiels het tracé van het voormalige spoorlijntje van Kamp Westerbork naar de grote spoorlijn Beilen-Assen.

11 Groote Zand

kaart

- Bij bosrand LA fietspad richting KP 31.
- Fietspad volgen door bos en over Groote Zand. Na het veld op driesprong fietspaden RD richting KP 33.

Het zal het je meteen opvallen dat Het Groote Zand een ander heidegebied is dan het Hijkerveld een half uur geleden. Hier geen eindeloze 'grote stille heide', maar een parkachtig landschap met eiken, berken en grove den. Hier en daar staat zelfs een tamme kastanje. Het veld is flink geaccidenteerd door

FOTO/GERARD DE VRIES

de zandverstuivingen waar het terrein ook zijn naam aan ontleent.

De weg over het veld van Rolde naar Hooghalen over het Groote Zand was vroeger regelmatig niet te berijden vanwege steeds weer nieuwe bergen zand onderweg. Onder andere om het zand vast te leggen heeft Staatsbosbeheer in de loop van de vorige eeuw het grootste deel van het Groote Zand ingeplant met bos. Het eerste deel van het fietspad na [11] rij je dan ook een heel stuk door de Boswachterij Hooghalen.

Het noordelijke deel van het Groote Zand ontsnapte aan dit lot. In 1983 kreeg Het Drentse Landschap de kans om dit 120 hectare grote terrein te kopen van de toenmalige gemeente Beilen. Onderweg over het Groote Zand kom je Schotse hooglanders en Drentse

heideschappen tegen die voor Het Drentse Landschap hun bijdrage leveren aan het heidebeheer.

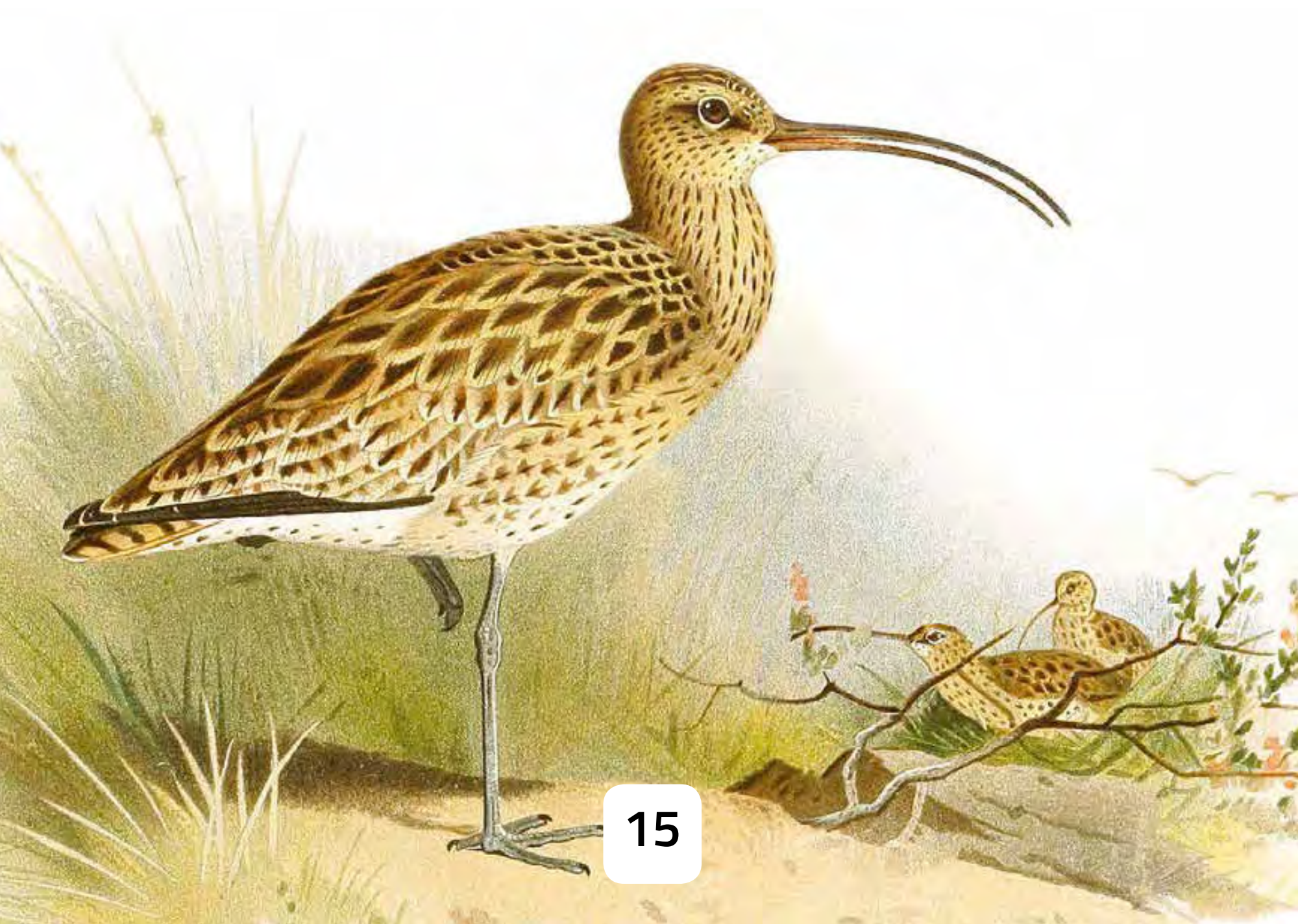
12 De Wulp bedreigd

kaart

- Einde fietspad asfaltweggetje LA. Op driesprong LA. Weg vervolgen door Geelbroek naar Eleveld.

Aan de noordkant van het Groote Zand ligt een moerassig weidegebied rond Geelbroek dat afwatert op het Amerdiep/Deurzerdiep. Het maakt onderdeel uit van het Natura-2000 gebied Drentsche Aa en is een groot weidegebied waar nogal wat vogels leven.

De weidevogels hebben het tegenwoordig in Nederland erg moeilijk. Een van hen is de wulp, die inmiddels terechtgekomen is op de Rode Lijst met bedreigde vogelsoorten.

Vroeger pendelden wulpen heen en weer van de heide naar de graslanden om voedsel te zoeken. Hoog boven je hoorde je ze met hun jodelende roep waarna je in het gras zag rondstappen met hun kenmerkende naar beneden gebogen snavel...

Drentser dan de wulp kón het haast niet, maar dat beeld is zo langzamerhand zeldzaam geworden. Even leken de wulpen te verhuizen naar het boerenland, maar daar zette de dalende trend zich gewoon voort. Hun aantallen zijn de afgelopen decennia meer dan gehalveerd, zeker in Drenthe.

Het jaar 2019 is uitgeroepen tot het Jaar van de Wulp om extra aandacht voor deze prachtige soort te vragen, zie www.jaarvandewulp.nl In Drenthe is het Kenniscentrum Akkervogels een veldonderzoek gestart om antwoord te krijgen op de vraag hoe het kan dat er zo weinig wulpen groot worden. Hoe kunnen we voorkomen dat de wulp verdwijnt uit Drenthe?

13 Eleveld

kaart

- In Eleveld op driesprong RA en vervolgens LA richting KP 37.

De term 'ele' in de dorpsnaam Eleveld heeft mogelijk met de kleur geel te maken. Geel kom je ook tegen in de naam Geelbroek. Waren het de dotters die de landjes hier geel kleurden? Zowel Eleveld als Geelbroek zijn oude dorpen.

De dorpsnaam Eleveld kwam in 1217 in dezelfde oorkonde voor als het dorp Halen. Geelbroek werd voor het eerst genoemd in 1444. De term 'broek' in de naam betekent laag, moerassig land.

14 Trambaan

kaart

- Bij kruispunt fietspad LA.
- Bij driesprong met weg Diepstroeten RD rijbaan nemen.

Hier volgt het fietspad een eindje het tracé van de tram van de Eerste Drentsche Stoomtram Maatschappij die voor de Tweede Wereldoorlog de verbinding van Assen naar Emmen onderhield.

15 **Kerkpad**

- Voorbij huisnummer 16 fietspad LA, Kerkpad. Asfaltpad wordt schelpenpaadje. Voorbij bruggetje in bocht schelpenpad asfaltpad RD.
- Na volgend bruggetje fietspad RA. Op driesprong fietspaden RA. Na fietspad weg RD vervolgen over terrein GGZ.

16 **GGZ Drenthe**

- Einde weg LA. Doorrijden naar driesprong met driehoekig perk.
- Daar RA richting Uitgang. Op fietspad langs doorgaande weg LA en vervolgens RA door twee tunneltjes. Einde tunnel weg RA vervolgen. Op driesprong LA en volgende driesprong RA. Op doorgaande weg Beilerstraat RA.

17 **Asserbos**

- Bij paaltje met nummer 5 (links van de weg) bospad LA, Brandlaan.
- Pad 1 km RD door het Asserbos volgen naar startpunt.

Vakantie bij Het Drentse Landschap?

Stichting Het Drentse Landschap heeft een aantal prachtig gelegen vakantiewoningen in of vlakbij natuurgebieden. Het zijn zéér bijzondere woningen die herinneren aan het Drenthe van weleer. Wilt u meer weten? Kijk op www.drentslandschap.nl/vakantiewoningen of bel tijdens kantooruren (0592) 30 41 39.

Stichting Het Drentse Landschap

Postbus 83, 9400 AB Assen

(0592) 31 35 52

info@drentslandschap.nl

www.drentslandschap.nl

Volg ons op:

Het Drentse Landschap

